

Ktoś, kto nie zna historii Łączki, nie zna i nie zrozumie historii Polski.

prof. Krzysztof Szwagrzyk

Idea projektu

***Idzie mi o mego syna Tadeusza, [...] który dnia 7 kwietnia 1946 r. został
aresztowany [...]. po aresztowaniu [...] zaginął bez wieści, a wszelkie moje
poszukiwania pozostały bez rezultatu.***

[...] mimo upływu 10 lat od chwili ujęcia dotychczas nie dał znaku życia.

*Stefania Łabędzka, matka Tadeusza Łabędzkiego, działacza niepodległościowego i żołnierza
Narodowego Zjednoczenia Wojskowego*

Zbrodnicze systemy totalitarne nie tylko wymordowały miliony obywateli polskich – dzieci, kobiet i mężczyzn – ale zacierały ślady swych zbrodni poprzez ukrywanie miejsc pochówku ofiar. Skazywało to rodziny na wieloletnie cierpienia wynikające z niemożności ustalenia losów najbliższych i miejsc ich pochówku. IPN od lat próbuje odnaleźć miejsca ukrycia szczątków ofiar niemieckiego nazizmu i komunizmu. Wśród poszukiwanych są nadal bohaterowie zasługujący na szczególną pamięć, jak płk Łukasz Ciepłiński, gen. August Nil-Fieldorf czy rtm. Witold Pilecki. W ramach niniejszego projektu chcemy pokazać dramatyczne losy i bohaterskie życiorysy, najnowsze ustalenia nauki, prace specjalistów z różnych dziedzin oraz fascynujące historie poszukiwań w różnych miejscach, których symbolem stała się warszawska „Łączka”.

Oni mieli zniknąć bez śladu. Łatwiej zatrzeć pamięć, kiedy nie ma grobu.

Aniela Steinsbergowa, adwokat w procesach rehabilitacyjnych ofiar komunizmu

Cele projektu:

- wspieranie wychowania patriotycznego i przywiązania do „małych ojczyzn”
- kształtowanie postaw empatii wobec ofiar systemu komunistycznego, odpowiedzialności za swoje czyny i decyzje, poszanowania dla życia ludzkiego i nakazów kultury i religii dotyczących grzebania umarłych
- rozbudzanie ciekawości badawczej, ukazywanie integralności nauki i interakcji między jej różnymi dziedzinami; poznawanie warsztatu pracy historyków, archiwistów, genetyków i archeologów
- rozbudzanie zainteresowania historią najnowszą, kształtowanie nawyku śledzenia informacji dotyczących odkryć i ustaleń

Łączka to jest mój punkt odniesienia. I wobec tego, kim jestem, i wobec tego, kim chciałabym być.

Wypowiedź wolontariuszki – uczestniczki prac poszukiwawczych na warszawskiej „Łączce”.

Dla kogo projekt

Do uczestnictwa w projekcie zapraszamy młodzież - grupy uczniowskie z kl. VIII szkół odstawowych i ze szkół ponadpodstawowych wraz z nauczycielami, harcerzy, członków organizacji młodzieżowych, krajoznawczych czy innych. Grupa projektowa nie może liczyć więcej niż 6 osób i musi mieć pełnoletniego opiekuna.

Przebieg projektu

Bardzo prosimy o zapoznanie się z poniższym tekstem i dokumentami zamieszczonymi na stronie projektu, zwłaszcza z regulaminem. Projekt polega na udziale w sesjach naukowych - spotkaniach ze specjalistami biorącymi udział w poszukiwaniach nieznanych miejsc pochówku zgodnie z harmonogramem ustalonym przez koordynatora (zob. koordynatorzy). W czasie roku szkolnego 2022/23 w zależności od regionu odbędzie się od 3 do 5 takich spotkań (zob. harmonogram). Na każdym ze spotkań uczestnicy będą mogli zobaczyć unikalne materiały, wykonać zadania związane z poszukiwaniami, zadać pytania historykom, archiwistom, archeologom, antropologom. Efektem tych sesji naukowych ma być dwuminutowa etiuda filmowa – refleksja uczestników nad tematyką projektu. Film należy przesłać do 8 maja 2023 do koordynatora regionalnego. W zależności od sytuacji pandemicznej uczestnicy zostaną także zaproszeni na objazd naukowy związany z miejscami poszukiwań.

*...uważam ten projekt za ciekawą przygodę; interesujący jest proces
poszukiwań czegoś co do końca miało zostać tajemnicą.*

Wypowiedzi uczestników projektu

Ścieżka wirtualna – zwłaszcza dla szkół poza Polską

Zeszłoroczne doświadczenia i opinie uczestników przekonały nas do pozostawienia wirtualnej ścieżki uczestnictwa w projekcie. Do udziału za pośrednictwem Internetu zachęcamy szczególnie szkoły działające poza granicami Polski, które nie mogły dotąd uczestniczyć w projekcie. Grupy, które chcą wybrać tę ścieżkę, prosimy o kontakt z p. Patrycją Sanejko (patrycja.sanejko@ipn.gov.pl), by ustalić szczegóły udziału w projekcie on-line.

Zadanie finałowe...

to nakręcenie filmu/etiudy/spotu poświęconego pracom poszukiwawczym. Autorzy mają pełną swobodę jeśli chodzi o użycie środków wyrazu, szczegółową tematykę etc., jednak film powinien być związany z tematyką projektu – poszukiwaniem miejsc pochówku ofiar reżimów totalitarnych, refleksją nad losem ofiar i ich rodzin, refleksją nad historią ruchu oporu w szkołach lub działalności „Jaworzniaków”. Dzieło nie może zawierać treści drastycznych lub nie nadających się do publicznego odtworzenia.

W kolejnych edycjach otrzymywaliśmy bardzo udane animacje, filmy, które operowały metaforą i symbolami, ale też takie, które pokazywały konkretne miejsca i wydarzenia, związane z historią małych ojczyzn. Niektórzy zdecydowali się na odtworzenie przebiegu poszukiwań, pokazując rolę specjalistów z poszczególnych dziedzin nauki. Wybór treści, napisanie scenariusza, użytych środków zależy wyłącznie od autorów filmu, jednak zależy nam, by film był autentycznym głosem młodych ludzi, wyrażał ich emocje i przemyślenia.

Poszukiwania ofiar reżimów totalitarnych są dla nas przemyśleniem nad ich losem i losem ich rodzin. Zagłębiamy się bardziej w historię i uświadamiamy sobie to co przeżywali nasi przodkowie.

Wypowiedzi uczestników projektu

Film nie może być dłuższy niż dwie minuty. To całkiem sporo czasu, a zdarzało się, że otrzymywaliśmy bardzo dobre i przemyślane dzieła, które trwały jeszcze krócej. Filmy dłuższe – zgodnie z regulaminem – nie będą oceniane. Filmy będą publicznie odtwarzane, zatem nie można użyć elementów, które są obwarowane prawami autorskimi – np. muzyka. Istnieją jednak domeny publiczne (np. <https://www.vireomedia.pl/muzyka-do-filmow/>), a wykorzystanie niewielkich fragmentów utworów do celów niekomercyjnych czy edukacyjnych jest dozwolone. Film powinien zostać przesłany w wersji elektronicznej na nośniku typu pendrive lub za pośrednictwem mediów internetowych na adres koordynatora regionalnego.